

**WARUNKI UZYSKANIA CERTYFIKATU LIDERA
I SUPERWIZORA BALINTOWSKIEGO TRENINGU
GRUPOWEGO (LIDERA I SUPERWIZORA GRUP BALINTA)¹**

**A. KOMPETENCJE LIDERA BALINTOWSKIEGO TRENINGU
GRUPOWEGO**

I. WYMOGI FORMALNE:

1. *Wykształcenie wyższe magisterskie w zakresie medycyny, psychologii, pedagogiki, pielęgniarstwa, socjologii lub innych studiów wyższych przygotowujących do świadczenia profesjonalnej pomocy obejmującej oddziaływania psychospołeczne i terapeutyczne,*
2. *Pięcioletnie praktyczne doświadczenie pracy w zawodzie pomocowym,*
3. *Minimum 100 godzin* udziału w grupach Balinta prowadzonych przez certyfikowanego lidera GB w roli uczestnika, narratora lub obserwatora,*
4. *Ukończenie całościowego szkolenia psychoterapeutycznego lub 320 godzin udziału w szkoleniach z zakresu psychologii, psychoterapii, psychosomatyki, psychotraumatologii, uzależnień, seksuologii, podstaw psychopatologii uzupełniających wykształcenie podstawowe,*

W poczet szkolenia może być również zaliczony udział w konferencjach medycznych i psychologicznych z zakresu psychologii, psychoterapii i nauk pokrewnych,

5. *Udział w co najmniej 3 intensywnych treningach balintowskich w rolach uczestnika, obserwatora, narratora, lidera i ko-lidera (w tym przynajmniej 2 w grupie superwizyjnej po uruchomieniu procedury certyfikacyjnej), W tym czasie każdy powinien 2 razy pełnić rolę lidera i 2 razy ko-lidera grupy, (godziny uczestnictwa w intensywnych treningach balintowskich są wliczane w poczet godzin wymaganych w szkoleniu)*
6. *80 godz.*² prowadzenia grupy Balinta w roli lidera i ko-lidera pod kierunkiem upoważnionego przez Zarząd PSB superwizora lub opiekuna (w tym co najmniej 20 godz. poddanych superwizji) w okresie 2 lat.*
7. *Uzyskanie pozytywnej rekomendacji od superwizora lub opiekuna,*

¹ Podstawowe pojęcia zostały zdefiniowane w słowniczku na końcu opracowania.

² godzina szkoleniowa trwa 45 minut

8. Złożenie egzaminu przed Komisją powołaną przez Zarząd PSB.

II. PRZEBIEG SZKOLENIA:

• Po realizacji 100 godzin udziału w grupach Balinta osoba zainteresowana uzyskaniem certyfikatu lidera aplikuje do Zarządu PSB o uruchomienie procedury certyfikacyjnej. Kandydat przedstawia dokumenty potwierdzające spełnienie warunków opisanych w punktach 1-4 (patrz: powyżej) oraz wybiera superwizora/opiekuna szkolenia. Zarząd PSB wydaje Kandydatowi zgodę na szkoleniowe prowadzenie grup balintowskich pod superwizją.

• Kandydat na lidera grup Balinta prowadzi lub współprowadzi pod opieką superwizora/opiekuna co najmniej 40 sesji (80 godzin) GB.

- Wymagane jest, aby co najmniej 10 sesji (20 godzin) zostało poddanych bezpośredniemu oglądowi superwizora. czy opiekuna.

A. Polskie Stowarzyszenie Balintowskie dopuszcza następujące formy superwizji indywidualnej:

1. bezpośrednia obserwacja przez superwizora/opiekuna pracy kandydata na lidera podczas prowadzenia sesji balintowskiej, połączona z jej omówieniem po zakończeniu sesji. Jest to preferowany sposób superwizowania pracy balintowskiej.
2. współprowadzenie przez kandydata na lidera grupy balintowskiej ze swoim superwizorem/opiekunem w roli lidera lub ko-lidera połączone z jej omówieniem,
3. omówienie z superwizorem/opiekunem przeprowadzonej uprzednio przez kandydata na lidera sesji, zawierające prezentację omawianej w grupie historii, toczącego się procesu równoległego, napotkanych problemów i trudności,
4. wspólna analiza z superwizorem/opiekunem sesji spisanej przez lidera (z pamięci lub nagrania),
5. wspólne odsłuchanie z superwizorem/opiekunem nagrania przeprowadzonej przez kandydata na lidera sesji balintowskiej i jej omówienie.

B. Polskie Stowarzyszenie Balintowskie dopuszcza następujące formy superwizji grupowej:

1. Superwizja grupowa 4 godzinna, zawierająca obserwację sesji prowadzonej przez kandydata na lidera w obecności certyfikowanego superwizora lub superwizora aplikanta oraz tzw. 2-godzinna sesja wspomagająca - tzw. model częstochowski.
2. Superwizja w wersji skróconej prowadzona przez superwizora lub superwizora aplikanta, składająca się z obserwacji sesji przeprowadzonej przez kandydata na lidera oraz krótkiego omówienia jej z grupą - tzw. inspiracje balintowskie,
3. Superwizja w formie sesji balintowskiej - przeprowadzona w obecności certyfikowanego superwizora lub kandydata na superwizora, podczas której kandydat na lidera prezentuje na forum grupy swoją relację z przeprowadzoną uprzednio przez siebie grupą balintowską. Przedmiotem superwizji są dwa toczące się w grupie procesy: praca narratora z prezentowaną przez niego grupą oraz praca prowadzących sesję lidera i ko-lidera z grupą.

Szkolenie zakończone jest egzaminem praktycznym przeprowadzonym przez Komisję Egzaminacyjną wyznaczoną przez Zarząd PSB. Dopuszczenie do egzaminu dokonywane

jest przez Zarząd na wniosek kandydata na lidera, po uzyskaniu rekomendacji superwizora/opiekuna oraz po zapoznaniu się z przedłożoną przez zainteresowanego dokumentacją potwierdzającą realizację wymaganego szkolenia teoretycznego i praktycznego.

Po pomyślnym zdaniu egzaminu kandydat otrzymuje **bezterminowy certyfikat lidera grup Balinta**, potwierdzający jego kwalifikacje, uprawniające go do samodzielnego prowadzenia sesji balintowskich dla pracowników zawodów pomocowych.

III. KOMPETENCJE LIDERA:

Wiedza:

1. psychologia małych grup, rozumienie dynamiki procesów grupowych i ról grupowych,
2. procesy przeniesienia, przeciwprzeniesienia, mechanizmy obronne, wgląd, opór,
3. psychologia rozwojowa człowieka, jego potrzeb, wartości, dążeń,
4. rozumienie relacji z pacjentem, klientem i uczniem,
5. podstawy psychosomatyki klinicznej,
6. podstawy ochrony zdrowia, etyki i prawnych aspektów terapii,
7. seksuologiczne aspekty chorób somatycznych i rzutowanie ról seksualnych na proces terapeutyczny,
8. znajomość podstawowych pojęć psychopatologii i nozologicznej diagnozy zaburzeń psychicznych.

Umiejętności:

1. czuwania nad przestrzeganiem norm i zasad pracy balintowskiej,
2. obserwacji procesów grupowych i ich dynamiki w trakcie sesji,
3. dostrzegania i rozumienia procesów zachodzących w relacji między omawianymi osobami oraz ich wpływu na proces i dynamikę grupy,
4. radzenia sobie z własnymi emocjami i napięciami zachodzącymi podczas pracy w grupie oraz w relacji i współdziałaniu z ko-liderem,
5. stworzenia bezpiecznej atmosfery dla uczestników treningu, a zwłaszcza dla referenta,
6. tworzenia balansu pomiędzy swobodą wypowiedzi a nadawaniem grupie struktury,
7. korzystania z superwizji i gotowość poddania swojej pracy oglądowi superwizora.

Predyspozycje osobowościowe:

dojrzałość, rozwaga, roztropność, refleksyjność, empatyczność, szacunek do drugiego człowieka, wgląd we własne emocje, motywacje, potrzeby i procesy psychiczne, odwaga, tolerancja niepewności, kreatywność, ciekawość, umiejętność przyznania się do błędów, otwartość na nowe doświadczenia, zdolność uczenia się, elastyczność, zdolności organizatorskie, przywódcze i logistyczne.

IV. INSTYTUCJE SZKOLĄCE KANDYDATÓW NA LIDERA GRUP BALINTA

Szkolenia dla kandydatów na lidera grup Balinta - to treningi balintowskie, w czasie których kandydaci na liderów mogą szkoleniowo prowadzić sesje balintowskie w roli lidera lub ko-lidera, poddać swoją pracę superwizji i uzyskać informację zwrotną na temat swojej pracy.

1. Podmioty szkolące:

Szkolenia certyfikacyjne na lidera grup Balinta mogą być prowadzone przez następujące podmioty, po uzyskaniu akredytacji Polskiego Stowarzyszenia Balintowskiego:

- a. szkoły psychoterapii,
- b. towarzystwa psychologiczne lub psychiatryczne,
- c. ośrodki pomocy psychologicznej,
- d. ośrodki medyczne.

2. Warunki kadrowe:

Warunki kadrowe obejmują prowadzenie szkoleń przez :

- a. doświadczonych certyfikowanych liderów grup Balinta, prowadzących grupy od co najmniej 5 lat i posiadających doświadczenie dydaktyczne,
- b. co najmniej jednego superwizora balintowskiego.

3. Warunki lokalowe:

dostęp do odpowiedniej liczby sal dydaktycznych zapewniających komfort pracy grupy.

4. Uzyskanie akredytacji Polskiego Stowarzyszenia Balintowskiego:

Warunkiem uzyskania akredytacji Polskiego Stowarzyszenia Balintowskiego wymagane jest przedstawienie przez organizatora programu szkolenia Zarządowi PSB i jego zatwierdzenie przez Zarząd.

1. Program zawiera informację na temat:
  - a. planowanej daty szkolenia,
  - b. kadry,
  - c. przebiegu i struktury szkolenia,
  - d. liczby realizowanych godzin,
  - e. przewidywane formy aktywnej pracy uczestników,
  - f. treści wykładów obejmujących zagadnienia i umiejętności wymienione w **KOMPETENCJACH LIDERA** (patrz: punkt III. powyżej),
  - g. informację o warunkach lokalowych i organizacyjnych planowanego szkolenia.

5. Możliwe formy szkolenia:

1. 3-dniowy Intensywny Trening Balintowski (32 godzin szkoleniowych w tym 24 godziny treningu balintowskiego i 8 godzin - wykłady, seminaria, warsztaty tematyczne),
2. 2-dniowe treningi balintowskie (16 godzin szkoleniowych),
3. 1-dniowe treningi balintowskie (8 godzin szkoleniowych).

Polskie Stowarzyszenie Balintowskie publikuje listę rekomendowanych szkoleń na dany rok na stronie internetowej: www.balint.pl, po przeanalizowaniu zgłoszeń nadesłanych przez organizatorów. Kryteria: program, kadra, ilość godzin, możliwość aktywnej pracy kandydata.

B. KOMPETENCJE SUPERWIZORA BALINTOWSKIEGO TRENINGU GRUPOWEGO

Superwizor balintowskiego treningu grupowego to doświadczony lider, posiadający **certyfikat superwizora grup Balinta** wydany przez Zarząd Polskiego Stowarzyszenia Balintowskiego.

1. Do zadań i kompetencji superwizora Polskiego Stowarzyszenia Balintowskiego należy:

- 1) prowadzenie szkoleń dla kandydatów na lidera grup Balinta, certyfikowanych liderów GB i superwizorów aplikantów,
- 2) sprawowanie opieki i nadzoru nad:
  - a) przebiegiem szkoleń/treningów dla kandydatów na lidera PSB,
  - b) przebiegiem szkoleń/treningów doskonalących dla certyfikowanych liderów PSB,
  - c) przebiegiem szkoleń/treningów dla superwizorów aplikantów,
  - d) pracą certyfikowanych liderów Polskiego Stowarzyszenia Balintowskiego.

Certyfikat superwizora balintowskiego treningu grupowego nadawany jest bezterminowo, na podstawie oceny dorobku lidera grup Balinta - jego doświadczenia w prowadzeniu grup dla osób reprezentujących różne zawody pomocowe (lekarzy różnych specjalności medycznych, pielęgniarek, pracowników socjalnych, pedagogów, psychoterapeutów i in.), jego dojrzałości zawodowej i osobowościowej, wiedzy merytorycznej na temat dynamiki procesów grupowych, procesów inter- i intrapsychicznych, etc. po złożeniu egzaminu superwizorskiego przed Komisją Egzaminacyjną powołaną przez Zarząd PSB.

2. Warunki nadawania certyfikatu Superwizora:

- 1. posiadanie certyfikatu lidera balintowskiego treningu grupowego od co najmniej 5 lat,*
- 2. doświadczenie ponad 250 przeprowadzonych sesji balintowskich (500 godz.) dla różnych grup zawodowych,*
- 3. po uzyskaniu certyfikatu lidera grup Balinta - aktywny udział w grupach superwizyjnych w trakcie Intensywnych Treningach Balintowskich i/lub udział w superwizji indywidualnej w wymiarze 100 godzin,*
- 4. podejmowanie roli opiekuna kandydatów na lidera i doprowadzenie do egzaminu przynajmniej dwóch kandydatów,*
- 5. aktywny udział w działalności PSB (co najmniej 3-krotny udział w sympozjach PSB lub IBF (International Balint Federation), lub/i organizacja/udział w treningach/szkoleniach rekomendowanych przez PSB lub IBF na przestrzeni ostatnich 5 lat),*
- 6. złożenie przez kandydata na superwizora wniosku do Zarządu PSB o przyznanie statusu superwizora-aplikanta oraz o wskazanie opiekuna procesu certyfikacyjnego, którym może być **tylko** certyfikowany superwizor PSB,*
- 7. przeprowadzenie 100 godzin sesji superwizji, składających się z obserwacji sesji balintowskiej i superwizyjnej grupy wspomagającej),*
- 8. uzyskanie od superwizora sprawującego opiekę nad procesem certyfikacji kandydata rekomendacji do Zarządu PSB potwierdzającej dojrzałość kandydata do przystąpienia do egzaminu na superwizora oraz realizację programu szkoleniowego. Do wniosku kandydat dołącza komplet dokumentów potwierdzających spełnienie w/w warunków,*
- 9. zdanie egzaminu superwizorskiego, polegającego na zaprezentowaniu sposobu prowadzenia przez siebie superwizji grupy Balinta w obecności Komisji Egzaminacyjnej powołanej przez Zarząd PSB.*

C. NADZÓR MERYTORYCZNY NAD PRZEPROWADZANIEM EGZAMINÓW NA LIDERA I SUPERWIZORA BALINTOWSKIEGO TRENINGU GRUPOWEGO

Egzaminy na lidera i superwizora balintowskiego treningu grupowego przeprowadzane są przez Komisję Egzaminacyjną powołaną przez Zarząd Polskiego Stowarzyszenia Balintowskiego.

Komisja Egzaminacyjna to trzyosobowy organ składający się z Przewodniczącego i dwóch Członków, powoływany w celu przeprowadzenia egzaminu na lidera/superwizora grup Balinta. Przewodniczącym Komisji jest z urzędu przedstawiciel Zarządu PSB, czuwający nad formalnym i merytorycznym przebiegiem egzaminu. W skład Komisji Egzaminacyjnej powołanej w celu przeprowadzenia egzaminu wchodzi również dwóch Członków.

Do przeprowadzania **egzaminu na lidera** w skład Komisji wchodzi przynajmniej jeden superwizor PSB. Drugim członkiem może być doświadczony lider GB, posiadający certyfikat od co najmniej 5 lat.

W przypadku przeprowadzenia **egzaminu na superwizora**, w składzie Komisji wymagana jest obecność dwóch superwizorów.

Opiekun kandydata nie jest powoływany w skład Komisji Egzaminacyjnej.

Komisja podejmuje decyzję większością głosów.

D. SZKOLENIA, TRENINGI I SUPERWIZJE DLA CERTYFIKOWANYCH LIDERÓW BALINTOWSKIEGO TRENINGU GRUPOWEGO

Szkolenia/treningi dla certyfikowanych liderów grup Balinta - to treningi balintowskie, w czasie których certyfikowani liderzy grup Balinta mogą doskonalić swoje umiejętności prowadzenia sesji balintowskich, poddać swoją pracę superwizji, uzyskać informację zwrotną i wymieniać się doświadczeniami z innymi liderami.

Kryteria, jakie musi spełniać szkolenie dla liderów grup Balinta są identyczne jak przy szkoleniach dla kandydatów na liderów.

E. SZKOLENIA, TRENINGI DLA KANDYDATÓW NA SUPERWIZORÓW BALINTOWSKIEGO TRENINGU GRUPOWEGO

Szkolenia/treningi dla kandydatów na superwizorów grup Balinta - to treningi balintowskie, w czasie których kandydaci na superwizorów mogą doskonalić swoje umiejętności superwizowania sesji balintowskich, poddać swoją pracę superwizji i uzyskać informację zwrotną.

Szkolenie to ma charakter indywidualny. Kandydat na superwizora uzyskuje status superwizora aplikanta poprzez złożenie wniosku do Zarządu PSB oraz przedłożenie wymaganych dokumentów potwierdzających nabycie wymaganych kompetencji. Po przyjęciu zgłoszenia Zarząd wskazuje opiekuna procesu certyfikacyjnego, którym może być tylko certyfikowany superwizor.

Definicje podstawowych pojęć

Lider grup Balinta - osoba posiadająca wiedzę teoretyczną i umiejętności potwierdzone certyfikatem lidera grup Balinta, wydanym przez Polskie Stowarzyszenie Balintowskie, będące członkiem Międzynarodowej Federacji Balintowskiej (International Balint Federation).

Ko-lider grup Balinta - osoba współprowadząca grupę Balinta. Ko-liderem może być certyfikowany lider GB lub doświadczony uczestnik treningu balintowskiego. Jego zadaniem jest czuwanie nad dynamiką pracy grupowej. Ko-lider harmonijnie koordynuje swoje działania z działaniami lidera.

Superwizor grup Balinta - doświadczony lider, posiadający certyfikat superwizora grup Balinta, biorący czynny udział w procesie kształcenia kandydatów na lidera i wspomagający go.

Superwizor-aplikant - kandydat na superwizora grup Balinta, który realizuje program przygotowujący do uzyskania tytułu superwizora, zgodnie z wymogami PSB.

Kandydat na lidera grup Balinta - osoba, która uczestniczyła w co najmniej 100 godzinach Treningu Balintowskiego, spełnia kryteria formalne dotyczące wykształcenia i przygotowania merytorycznego, stanowiące warunek wstępny ubiegania się o certyfikat lidera grup Balinta i uzyskała zgodę Zarządu PSB na prowadzenie grup Balinta pod superwizją.

Opiekun kandydata na lidera grup Balinta - superwizor grup Balinta lub doświadczony lider, posiadający uprawnienia do prowadzenia treningów balintowskich od co najmniej 5 lat. Opiekun zostaje powołany do sprawowania tej funkcji przez Zarząd Polskiego Stowarzyszenia Balintowskiego na wniosek kandydata. Opiekun jest odpowiedzialny za teoretyczne i praktyczne przygotowanie kandydata na lidera do pełnienia roli lidera i przystąpienia do egzaminu.

Sprawuje opiekę nad przeprowadzeniem przez kandydata na lidera 40 sesji balintowskich (80 godzin) w tym 10 grup (20 godzin) pod jego (opiekuna) bezpośrednim oglądem.

Opiekun jest zobowiązany do wystawienia rekomendacji potwierdzającej realizację przez kandydata programu szkoleniowego, jego wiedzę teoretyczną oraz jego gotowość do przystąpienia do egzaminu i pełnienia roli lidera. Wspólnie z kandydatem na lidera rozważają celowość skorzystania przez kandydata z psychoterapii własnej.

Komisja Egzaminacyjna - trzyosobowy organ składający się z Przewodniczącego i dwóch Członków, powoływany w celu przeprowadzenia egzaminu na lidera grup Balinta. Przewodniczącym Komisji Egzaminacyjnej jest przedstawiciel Zarządu PSB, czuwający nad formalnym przebiegiem egzaminu.

Komisję powołuje Zarząd Polskiego Stowarzyszenia Balintowskiego na wniosek kandydata na lidera, po przedłożeniu wymaganych dokumentów. Komisja podejmuje decyzję większością głosów.

Do przeprowadzania **egzaminu na lidera** w skład Komisji wchodzi przynajmniej jeden superwizor PSB. Drugim członkiem może być doświadczony lider GB, posiadający certyfikat od co najmniej 5 lat.

W przypadku przeprowadzenia **egzaminu na superwizora**, w składzie Komisji wymagana jest obecność dwóch superwizorów.

Grupa Balinta - spotkanie profesjonalistów wykonujących zawody pomocowe, którego celem jest przyglądanie się psychologicznym aspektom relacji pomagania. Grupa składa się zazwyczaj z 8-12 uczestników i pracuje w oparciu o osobistą historię kontaktu z pacjentem/klientem/ucniem opowiedzianą przez jednego z uczestników spotkania (narratora). Grupa prowadzona jest przez lidera i kolidera. Przedmiotem pracy grupy jest wspólne badania emocji przeżywanych przez bohaterów opowiadanej historii. Ważnymi zasadami pracy grupy są między innymi: zasada poufności, nieoceniania wypowiedzi innych oraz unikania rad i krytyki, co służy tworzeniu klimatu zaufania, otwartości i bezpieczeństwa.

Krąg wewnętrzny - termin używany do określenia uczestników, biorących aktywny udział w sesji balintowskiej w przypadku, gdy liczba uczestników przekracza 12 osób. Krąg wewnętrzny tworzą: 8-12 uczestników oraz lider i kolider. Pozostali uczestnicy zasiadają poza kręgiem wewnętrznym tworząc krąg zewnętrzny.

Krąg zewnętrzny - grupa uczestników treningu balintowskiego, którzy zasiadają poza kręgiem wewnętrznym i obserwują pracę grupy z dystansu. Krąg zewnętrzny pełni w stosunku do lidera, kolidera oraz procesu grupowego rolę swoistego zbiorowego "superwizora". Uczestnicy kręgu zewnętrznego mogą zostać poproszeni przez lidera o komentarz dotyczący przeżywanych przez nich uczuć oraz refleksji nad obserwowaną dynamiką grupową. Uważa się, że krąg zewnętrzny reprezentuje nieświadome treści obecne w omawianej w grupie relacji pomagania.

Obserwator grupy Balinta - uczestnik, siedzący w kręgu zewnętrznym i obserwujący proces grupowy z pewnego dystansu. W wybranym przez lidera momencie może zostać zaproszony do podzielenia się swoimi obserwacjami oraz przeżywanymi przez siebie uczuciami.

Narrator/referent - uczestnik treningu, przedstawiający swoją relację z pacjentem, klientem, uczniem na forum grupy.

Uczestnik grupy Balinta - osoba wykonująca zawód pomocowy, akceptująca zasady pracy grupy i gotowa przedstawić z pamięci na forum grupy swoją relację z pacjentem/klientem/ucniem w formie swobodnej wypowiedzi.

Superwizja w modelu częstochowskim - model superwizowania pracy lidera grup Balinta stworzony przez prof. Jana Łazowskiego i dr Ireneusza Kaflika. Jest to 4-godzinna superwizja grupowa, składająca się z obserwacji sesji prowadzonej przez kandydata na lidera przez certyfikowanego superwizora lub superwizora-aplikanta oraz tzw. 2-godzinnej sesji wspomagającej (*patrz*: sesja wspomagająca).

Sesja wspomagająca - grupowe omówienie przebiegu sesji balintowskiej poprowadzonej uprzednio przez kandydata na lidera. W omówieniu tym uczestniczy superwizor, kandydat na lidera wraz z koliderem oraz dwóch dodatkowych uczestników tzw. delegatów. Jeden z nich reprezentuje duet lider-kolider zaś drugi jest reprezentantem grupy. Przedmiotem omówienia są między innymi: przebieg sesji ze szczególnym uwzględnieniem procesu równoległego, prezentowane w grupie relacje, interwencje lidera i kolidera, i inne.